

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 01/2024 van 19 januari 2024

Betreft: Een ontwerp van decreet *over de organisatie van een geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid* (CO-A-2023-529)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig: mevrouw Cédrine Morlière, mevrouw Nathalie Raghenò, mevrouw Juline Deschuyteneer en mevrouw Griet Verhenneman en de heren Yves-Alexandre de Montjoye en Bart Preneel;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op artikel 25, lid 3 WOG volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Hilde Crevits, Vlaams Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (hierna "de aanvrager"), ontvangen op 21/11/2023;

Gelet op de bijkomende inhoudelijke toelichting, ontvangen op 28/11/2023;

Brengt op 19 januari 2024 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De aanvrager verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande *Hoofdstuk 7. Verwerking en uitwisseling van gegevens binnen het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid* (artikelen 33 en 34) van een voorontwerp van decreet *over de organisatie van een geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid* (hierna "het ontwerp van decreet" of "voorontwerp").

Context (en voorgaanden)

2. De Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet licht op p. 3 toe dat een hertekening van het huidig decretaal kader¹ binnen het gezins- en jeugdhulpbeleid zich opdrong teneinde het faciliteren van een meer geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid in Vlaanderen en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, met ruimte voor meer samenwerking en meer sociaal ondernemerschap in functie van een betere zorg en ondersteuning op maat.²

3. Het ontwerp van decreet *"is van toepassing op de samenwerking tussen actoren in het kader van geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid wat betreft de zorg en ondersteuning die zij aanbieden en organiseren voor aanstaande ouders, kinderen, jongeren, hun gezin en context."*³

4. Het ontwerp van decreet (artikel 5) identificeert daarbij volgende doelstellingen:

- *"het realiseren van een positieve, rijke en inclusieve leefomgeving voor aanstaande ouders, kinders, jongeren, hun gezin en context, met het oog op het kansrijk opgroeien van elk kind en elke jongere;*

¹ Het huidig decretaal kader telt volgende decreten en besluit (zie artikel 3 van het ontwerp van decreet):

- decreet van 30 april 2004 *tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie*
- decreet van 20 april 2012 *houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters*
- decreet van 12 juli 2013 *betreffende de integrale jeugdhulp*
- decreet van 29 november 2013 *houdende de organisatie van preventieve gezinsondersteuning*
- decreet van 3 mei 2019 *houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming van buitenschoolse activiteiten*
- decreet van 7 mei 2004 *tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap;*
- decreet van 5 april 2019 *betreffende de organisatie en ondersteuning van het geestelijke gezondheidsaanbod;*
- decreet van 26 april 2019 *betreffende de organisatie van de eerstelijnszorg, de regionale zorgplatformen en de ondersteuning van de eerstelijnszorgaanbieders;*
- besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2023 *over het Departement Zorg.*

De Memorie van Toelichting bij het ontwerp van decreet verduidelijkt dat alle sectorale decreten op zichzelf blijven bestaan (p. 9 Memorie van Toelichting).

² Zie p. 3 van de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van decreet.

³ Zie p. 9 van de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van decreet.

- *het tijdig realiseren van toegankelijke, inclusieve, continue, participatieve, effectieve en adequate zorg- en ondersteuningstrajecten voor aanstaande ouders, kinderen, jongeren, hun gezin en context*”.

5. De Memorie van Toelichting bij het ontwerp van decreet preciseert dat de actoren uit het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid *"bepaalde (persoons)gegevens kunnen verzamelen, verwerken en uitwisselen, en daarbij ook passende maatregelen nemen ten aanzien van de betrokkenen waarvan zij de informatie delen."*⁴

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. Rechtsgrond

➤ Algemene principes

6. De Autoriteit wijst erop dat elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging vormt in het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, dat is vastgelegd in artikel 8 EVRM en in artikel 22 van de Grondwet. Dit recht is echter niet absoluut. De artikelen 8 EVRM en 22 van de Grondwet sluiten overheidsinmenging in het recht op bescherming van het privéleven (waar ook persoonsgegevens deel van uitmaken) niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een algemeen maatschappelijk belang en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling⁵. Elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt (en die van nature een inmenging vormt in het recht op bescherming van persoonsgegevens) moet niet alleen noodzakelijk en evenredig zijn, maar moet ook voldoen aan de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid, zodat de betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, een duidelijk beeld krijgen van de verwerking van hun gegevens.

7. De verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een wettelijke verplichting⁶ of voor de uitoefening van een opdracht van algemeen belang of in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag die aan verwerkingsverantwoordelijke is toevertrouwd⁷, moet overeenkomstig artikel 6.3 AVG, gelezen in het licht van overweging 41 van de AVG, worden geregeld door duidelijke en nauwkeurige regelgeving, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn. Bovendien is het volgens artikel 22 van de Grondwet noodzakelijk dat de "wezenlijke

⁴ Zie p. 34 van de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van decreet.

⁵ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv. GwH, 4 april 2019, nr. 49/2019 (*"Zij sluiten een overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte in een democratische samenleving en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling"*).

⁶ Art. 6.1.c) van de AVG

⁷ Art. 6.1.e) van de AVG.

elementen" van de gegevensverwerking door middel van een formele wettelijke norm worden vastgesteld. Het gaat hierbij minstens om:

- het (de) precieze en concrete doeleinde(n) van de gegevensverwerkingen;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is).

Wanneer de overheidsinmenging evenwel een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordigt, dient de wettelijke norm tevens de volgende (aanvullende) essentiële elementen te omschrijven:

- de (categorieën van) verwerkte persoonsgegevens die ter zake dienend en niet overmatig zijn;
- de (categorieën van) betrokkenen wiens persoonsgegevens worden verwerkt;
- de (categorieën van) bestemmingen van de persoonsgegevens, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt;
- de maximale bewaartermijn van de geregistreerde persoonsgegevens.
- de eventuele beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot 22 en 34 AVG.

8. Voormeld legaliteits- en voorzienbaarheidsbeginsel impliceert echter niet dat voor elke gegevensverwerking een *specifieke* norm moet gelden die uitdrukkelijk alle gegevensbeschermingskwesties in de betrokken context regelt. In bepaalde gevallen kan de voorzienbaarheid van een verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang immers worden gewaarborgd door de norm die deze taak toekent aan de verwerkingsverantwoordelijke en de AVG (in voorkomend geval gelezen in combinatie met andere normen die eveneens van toepassing zijn).

9. Hoewel er geen absolute regel of mathematische formule is om met zekerheid te bepalen wanneer een specifieke norm nodig is om een verwerking van persoonsgegevens te regelen die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang, en om de voorzienbaarheid ervan te waarborgen, stelt de Autoriteit gebruikelijk⁸ dat zulks, in het bijzonder, aangewezen is in volgende situaties:

- *"wanneer het nodig is de voorzienbaarheid van een verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een publieke taak, beter te waarborgen dan door louter te verwijzen naar de formulering van de norm waarbij de publieke taak wordt toegekend, en specifieke waarborgen moeten worden geboden om de rechten en vrijheden van de betrokkenen te beschermen;*
- *wanneer het noodzakelijk is het bindende karakter van een wettelijke verplichting tot verwerking van persoonsgegevens te verzekeren (artikel 6, lid 1, punt c), van de AVG). In dat*

⁸ Zie hiervoor: Standaardadvies nr. 65/2023 van de Autoriteit van 24 maart 2023 *betreffende de redactie van normatieve teksten* (randnrs. 7 e.v.)

verband wijst de Autoriteit erop dat de norm die de wettelijke verplichting oplegt, enerzijds het concrete doel moet specificeren waarvoor de verplichte gegevensverwerking moet worden uitgevoerd, en anderzijds duidelijk en nauwkeurig moet zijn, zodat de verwerkingsverantwoordelijke in principe geen beoordelingsmarge heeft met betrekking tot de manier waarop de verwerking van persoonsgegevens die nodig is om aan zijn wettelijke verplichting te voldoen, wordt uitgevoerd⁹;

- *wanneer de AVG of de WVG de vaststelling van een dergelijke specifieke norm voor de verwerking van persoonsgegevens oplegt, om bijvoorbeeld te voorzien in specifieke beschermingsmaatregelen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen¹⁰.*"

10. Het voorgaande gaat des te meer op voor het inschrijven in (sectorspecifieke) regelgeving van een afzonderlijk en specifiek Hoofdstuk dat aan de verwerking van persoonsgegevens is gewijd (*in casu* Hoofdstuk 7. *Verwerking en uitwisseling van gegevens binnen het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid*). Voor gegevensverwerkingen die noodzakelijk zijn voor de vervulling van een taak van algemeen belang, merkt de Autoriteit op dat, voor zover de publieke taken (waarvoor de verwerking van persoonsgegevens nodig is) door de wetgever/decreetgever op zodanige wijze zijn omschreven en afgebakend dat de doeleinden van deze verwerkingen als welbepaald en uitdrukkelijk kunnen worden beschouwd en men zich niet in een van de hierboven beschreven situaties bevindt, het niet systematisch nodig is een specifiek kader voor deze gegevensverwerkingen te bieden. Onder deze voorwaarde kan de AVG immers volstaan om de genoemde gegevensverwerkingen te regelen, met name wanneer er geen specifiek risico voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bestaat.

➤ Toepassing van deze principes

11. Het ter advies voorliggende ontwerp van decreet bevat een afzonderlijk en specifiek hoofdstuk dat aan de verwerking van persoonsgegevens is gewijd (Hoofdstuk 7. *Verwerking en uitwisseling van gegevens binnen het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid*). Een dergelijk specifiek hoofdstuk inzake gegevensverwerking kan in bepaalde gevallen contraproductief werken op het vlak van voorzienbaarheid en zelfs eerder afbreuk doen aan de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen (waaronder het principe van minimale gegevensverwerking), inzonderheid in de mate dat dit, zoals *in casu* het geval is, de vorm aanneemt van 'catch all' bepalingen waarin in één bepaling alle mogelijke verwerkingsactiviteiten; in een andere bepaling de verwerkingsverantwoordelijken worden vermeld; in nog een andere alle mogelijke betrokkenen; in weer een andere alle te verwerken

⁹ Werkgroep Artikel 29, advies 06/2014 over het begrip "gerechtvaardigd belang van de voor de verwerking verantwoordelijke" in artikel 7 van Richtlijn 95/46/EG, p. 22. De Autoriteit herinnert eraan dat, ondanks een dergelijk gebrek aan beoordelingsmarge, het hoe dan ook aan de verwerkingsverantwoordelijke is om ervoor te zorgen dat de betrokken verwerking in overeenstemming is met de verplichting in kwestie en met de AVG.

¹⁰ Wanneer bijvoorbeeld een verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG of artikel 10 van de AVG via normatieve weg moet worden geregeld, en in dat verband in passende en specifieke maatregelen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkenen (artikel 9, lid 2, punt g), van de AVG, artikel 10 van de WVG) moet worden voorzien, of wanneer het recht van het publiek op toegang tot officiële documenten en het recht op bescherming van persoonsgegevens met elkaar in overeenstemming moeten worden gebracht (artikel 86 van de AVG)...

(categorieën van) persoonsgegevens worden opgelijst, etc. en dit zonder een duidelijke link te maken tussen deze onderscheiden verwerkingselementen. Een specifiek hoofdstuk voor de verwerking van persoonsgegevens waarbij de betrokkenen en het niet duidelijk is voor de Autoriteit welke gegevens van welke betrokkenen, in welke omstandigheden, voor welke concrete doeleinden zullen worden verwerkt, door welke verwerkingsverantwoordelijke(n), draagt uiteraard geenszins bij aan de voorzienbaarheid van de normatieve tekst en de daarbij omkaderde gegevensverwerkingen¹¹.

12. Voor zover de steller van het ontwerp zou willen vasthouden aan de implementatie van een afzonderlijk specifiek hoofdstuk, gewijd aan de verwerking van persoonsgegevens, zal dit moeten worden herwerkt, waarbij op genuanceerde wijze zal moeten worden uiteengezet welke persoonsgegevens van welke betrokkenen noodzakelijk zijn ter verwezenlijking van welk concreet doeleinde en wie terzake optreedt als verwerkingsverantwoordelijke.

13. Voor de verwerking van persoonsgegevens die niet behoren tot de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, steunt het ontwerpdecreet expliciet op artikel 6.1.e) AVG¹². De Autoriteit neemt er akte van.

14. De Autoriteit merkt daarentegen op dat een verwijzing naar een rechtvaardigingsgrond, zoals bedoeld in artikel 9.2 AVG, ontbreekt voor de verwerking van gezondheidsgegevens gevisieerd in het ontwerpdecreet¹³. De verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid, is, volgens artikel 9.1 AVG, namelijk principieel verboden, tenzij de verwerkingsverantwoordelijke zich kan beroepen op één van de rechtvaardigingsgronden van artikel 9.2 AVG. Het ontwerpdecreet moet deze rechtsgrond uitdrukkelijk opnemen. Een mogelijke rechtsgrond zou artikel 9.2.h) AVG kunnen zijn. Dit artikel maakt de verwerking van gezondheidsgegevens mogelijk voor "*[...] het verstrekken van gezondheidszorg of sociale diensten of behandelingen dan wel het beheren van gezondheidszorgstelsels en -diensten of sociale stelsels en diensten [...]*". *In dit geval moeten de gezondheidsgegevens verwerkt worden "door of onder de verantwoordelijkheid van een beroepsbeoefenaar die [...] aan het beroepsgeheim is gebonden, of door een andere persoon die [...] tot geheimhouding is gehouden"*¹⁴. De verwerkingsverantwoordelijken (zie verder randnrs. 46-49) moeten er bijgevolg voor zorgen dat de personen die toegang hebben tot de persoonsgegevens door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele

¹¹ Zie in dit kader ook Werkgroep Artikel 29, advies inzake transparantie overeenkomstig Verordening EU 2016/679, p. 8 waarin het volgende is bepaald: "De informatie moet concreet en definitief zijn; ze mag niet in abstracte of ambivalente termen worden geformuleerd of ruimte laten voor verschillende interpretaties."

¹² Artikel 33, §3, ontwerp van decreet.

¹³ Zoals aangegeven in het adviesaanvraagformulier door de aanvrager. Artikel 33, §2, eerste lid, 3° ontwerp van decreet viseert de verwerking van "gegevens over het zorg- en ondersteuningstraject, waaronder de ontvangen zorg en ondersteuning, en de begin- en einddatum van de ontvangen zorg en ondersteuning."

¹⁴ Artikel 9, lid 3 AVG.

bepalingen ertoe gehouden zijn het vertrouwelijk karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen¹⁵.

15. Tot slot wijst de Autoriteit op de bijkomende vereisten voor de verwerking van gezondheidsgegevens die voortvloeien uit artikel 9 van de wet van 30 juli 2018¹⁶.

16. De Autoriteit merkt tevens op dat het ontwerp van decreet, namelijk in artikel 33, §4, tweede lid, een verwijzing bevat naar artikel 10 van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafrechtelijke inbreuken of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen). Na bevraging terzake licht de aanvrager echter toe wat volgt: *"Het klopt niet dat persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafrechtelijke inbreuken of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen worden geïsoleerd. We zouden i.p.v. artikel 10 van de wet van 30 juli 2018 willen verwijzen naar artikel 9 van dezelfde wet."* De Autoriteit neemt nota van deze schrapping.

17. De Autoriteit stelt vast dat er sprake is van een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Dit gelet op de te verwerken persoonsgegevens, waaronder inbegrepen een grootschalige verwerking van het rijksregisternummer en gezondheidsgegevens, van kwetsbare personen, de uitgebreide voorzieningen inzake gegevensuitwisseling en het feit dat gegevens worden gekoppeld uit verschillende bronnen. Het is aldus noodzakelijk dat ook de aanvullende essentiële elementen (cf. *supra* randnummer 7) vastgesteld worden in een formele wettelijke norm.

18. Bijkomend, aangezien de ingevolge het ontwerp van decreet omkaderde gegevensregistraties gepaard gaan met een grootschalige verwerking van een bijzondere categorie van persoonsgegevens¹⁷, nl. gegevens over gezondheid, is/zijn de verwerkingsverantwoordelijke(n), krachtens artikel 35.3 van de AVG verplicht om vóór de verwerking een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit te voeren¹⁸.

¹⁵ Artikel 9, 3° van de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens*.

¹⁶ In artikel 33, §4, tweede lid ontwerp van decreet wordt ook verwezen naar Artikel 9 van de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* verwezen, namelijk: *"De actoren binnen het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid nemen passende maatregelen ter beveiliging van de persoonsgegevens, conform de beveiliging van de verwerking, vermeld in artikel 32 van de algemene verordening gegevensbescherming. In voorkomend geval worden de bepalingen, vermeld in artikel 9 [...] van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, toegepast."* De Autoriteit neemt er akte van.

¹⁷ Zoals aangegeven in het adviesaanvraagformulier door de aanvrager.

¹⁸ In het adviesaanvraagformulier geeft de aanvrager aan dat de verwerkingen niet werden onderworpen aan een gegevensbeschermingseffectbeoordeling.

B. Verwerkingsdoeleinden

19. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

20. Artikel 33 van het ontwerp van decreet binnen Hoofdstuk 7 (Verwerking en uitwisseling van gegevens binnen het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid) verwijst naar de *"de doelstellingen van het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid, vermeld in artikel 5 tot en met 12"*.

21. Artikel 5 van het ontwerp van decreet maakt melding van de volgende strategische verwerkingsdoeleinden in hoofde van de actoren¹⁹ binnen het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid:

1° "het realiseren van een positieve, rijke en inclusieve leefomgeving voor aanstaande ouders, kinderen, jongeren, hun gezin en context, met het oog op het kansrijk opgroeien van elk kind en elke jongere;

2° het tijdig realiseren van toegankelijke, inclusieve, continue, participatieve, effectieve en adequate zorg- en ondersteuningstrajecten voor aanstaande ouders, kinderen, jongeren, hun gezin en context."

Deze strategische doelstellingen worden verfijnd in operationele doelstellingen, met name in de artikelen 6 tot en met 12 van het ontwerp van decreet.

22. De Memorie van Toelichting²⁰ verduidelijkt dat de actoren binnen het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid vanuit hun eigen krachten en mogelijkheden dienen bij te dragen aan het realiseren van deze doelstellingen.

23. De Autoriteit is van oordeel dat een samenlezing van voormeld artikel 33 met, in het bijzonder, de bepalingen uit artikel 5 en 6 tot en met 12 van het ontwerp van decreet -waar de bovenvermelde strategische doelstellingen verder worden verfijnd in operationele doelstellingen- toelaat een duidelijk zicht te krijgen op de te verwezenlijken doeleinden inzake het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid. Deze kunnen dienvolgens worden beschouwd als welbepaalde en uitdrukkelijk omschreven doeleinden, zoals vereist ingevolge artikel 5.1,b) AVG.

C. Proportionaliteit

24. Artikel 5.1,c) AVG bepaalt dat de verwerking van persoonsgegevens beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt ("minimale gegevensverwerking").

¹⁹ Artikel 2, 1° van het ontwerp van decreet definieert 'actor' als volgt: *"elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die zorg of ondersteuning voor aanstaande ouders, kinderen, jongeren, hun gezin en context organiseert of aanbiedt."* De memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet preciseert dat het ook om een voorziening of organisatie kan gaan.

²⁰ Zie p. 12 van de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van decreet.

25. Artikel 33, §2, eerste lid van het ontwerp van decreet bepaalt de categorieën van persoonsgegevens die worden gevisieerd, namelijk:

- 1° *"identificatie- en contactgegevens, waaronder het rijksregisternummer;*
- 2° *leeftijd en geslacht;*
- 3° *gegevens over het zorg- en ondersteuningstraject, waaronder de ontvangen zorg en ondersteuning, en de begin- en einddatum van de zorg en ondersteuning."*

26. Artikel 33, §2, tweede lid van het ontwerp van decreet bepaalt de categorieën van betrokkenen:
"De personen van wie de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, kunnen worden verwerkt, zijn aanstaande ouders, kinderen, jongeren, hun gezin en context."

27. **Ten eerste**, merkt de Autoriteit op dat het ontwerp van decreet zich uitdrukkelijk beperkt tot twee verwerkingsactiviteiten, namelijk:

- 1° *"het delen van persoonsgegevens als vermeld in het eerste lid, op voorwaarde dat de betrokkene instemt met het delen van de persoonsgegevens;*
- 2° *het registreren van de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, die worden gedeeld in het eigen dossier."*²¹

➤ Eerste verwerkingsactiviteit: delen van persoonsgegevens

28. Het ontwerp van decreet voegt het volgende toe: *"Als geanonimiseerde gegevens volstaan, worden de gegevens alleen in die vorm bezorgd. Als dat noodzakelijk is, kunnen gegevens ook in gepseudonimiseerde vorm worden verwerkt conform de algemene verordening gegevensbescherming en artikel 9 van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens."*²²

29. Na bevraging terzake licht de aanvrager echter toe dat *"ook ruwe persoonsgegevens gedeeld kunnen worden mits toestemming van de betrokkene"*. De Autoriteit wijst op het feit dat het aangewezen is om dit te verduidelijken in de tekst van artikel 33 van het voorontwerp en dat het principe van minimale gegevensverwerking onder de loep moet worden genomen.

30. In het verband met de anonimiseringsoperatie herhaalt de Autoriteit dat de identificatie van een persoon niet enkel slaat op de mogelijkheid om zijn naam en/of adres te achterhalen maar eveneens op de mogelijkheid om hem te identificeren via een proces van individualisering, correlatie of gevolgtrekking.

²¹ Artikel 33, §2, derde lid ontwerp van decreet.

²² Artikel 33, §2, vierde lid ontwerp van decreet.

31. Om garanties te bieden voor de kwaliteit van de anonimisering en pseudonomisering van de persoonsgegevens die afkomstig zijn van verschillende bronnen (*a priori*, voor zover de Autoriteit dit heeft begrepen, de verschillende actoren binnen het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid), is het belangrijk dat alle actoren een methode hanteren die kwaliteitsvol en actueel is (conform aan de huidige stand van de techniek terzake). In dit verband verwijst de Autoriteit naar:

- het advies 05/2014 van de Werkgroep «artikel 29» over gegevensbescherming, voorganger van het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB), over de anonimiseringstechnieken²³;
- de verslagen van het Europees Agentschap voor Cyberbeveiliging betreffende technieken en goede praktijken voor pseudonomisering²⁴.

32. De draagwijdte van de uitwisseling van persoonsgegevens tussen de actoren van het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid is voor de Autoriteit onduidelijk. Het ontwerp van decreet roept een aantal nieuwe gegevensstromen (van en naar een actor binnen het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid) in het leven, maar bepaalt niet duidelijk welke categorieën van gegevens van welke betrokkene(n) voor welke doeleinden zouden worden uitgewisseld. Bovendien is de definitie van het begrip "actor"²⁵ uitermate breed waardoor het ontwerpdecreet niet toelaat om duidelijk af te bakenen welke actoren welke persoonsgegevens en in welke vorm (geanonimiseerd, gepseudonomiseerd of ruwe persoonsgegevens) zullen uitwisselen.

33. Na bevraging, licht de aanvrager toe dat *"[h]et [hier] gaat om de gegevensuitwisseling binnen de netwerken die naar voor worden geschoven in het ontwerp van decreet, zoals de netwerken 1G1P, OverKopnetwerken en netwerken geblokkeerde ontwikkelingstrajecten. Hier kan het soms noodzakelijk zijn in functie van de doelstellingen binnen het zorg- en ondersteuningstraject om bepaalde gegevens te delen tussen (vandaag intersectoraal georganiseerde) partners van dat netwerk (vb. tussen een CAW en een jeugdverlener of jongerenwerker)."*

34. Terzake beveelt de Autoriteit aan om uitdrukkelijk te preciseren onder welke voorwaarden, welke persoonsgegevens, in welke vorm, tussen welke instanties, ter verwezenlijking van (welke van) hun taken van algemeen belang, kunnen worden gedeeld en dit met inachtneming van de beginselen van noodzakelijkheid en evenredigheid.

²³ Dit advies is beschikbaar op volgend adres: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_nl.pdf

²⁴ ENISA: <https://www.enisa.europa.eu/publications/data-pseudonymisation-advanced-techniques-and-use-cases> en <https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/enisa-proposes-best-practices-and-techniques-for-pseudonymisation>.

²⁵ In artikel 2, 1° van het ontwerp van decreet wordt het begrip actor gedefinieerd als volgt: "elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die zorg of ondersteuning voor aanstaande ouders, kinderen, jongeren, hun gezin en context organiseert of aanbiedt;"

➤ Tweede verwerkingsactiviteit: registreren van persoonsgegevens in het eigen dossier

35. Na bevraging licht de aanvrager toe wat onder 'registeren van persoonsgegevens in het eigen dossier' dient te worden verstaan; namelijk *"het ontsluiten van gegevens in een dossier voor teamgenoten die deel uitmaken van het zorg- of hulpverlenend team"*.

De Autoriteit wijst er op dat het aangewezen is deze toelichting minstens op te nemen in de Memorie van toelichting bij het voorontwerp, dan wel zulks te verduidelijken in de tekst van artikel 33 van het voorontwerp.

36. **Ten tweede**, stelt de Autoriteit vast dat bepaalde van de in artikel 33 opgesomde categorieën van persoonsgegevens niet voldoende precies worden omschreven en bijgevolg te vaag zijn. Zo rijst bijvoorbeeld de vraag wat dient te worden verstaan onder "identificatiegegevens" (artikel 33, §2, 1° voorontwerp) en onder "gegevens over het zorg- en ondersteuningstraject" (artikel 33, §2, 3° voorontwerp).

37. Wat betreft de identificatie- en contactgegevens, zoals vernoemd in artikel 33, §2, 1° ontwerp van decreet, stelt de aanvrager, na een verzoek om bijkomende toelichting, dat het (naast het Rijksregisternummer²⁶) gaat over *"naam en achternaam, thuisadres, e-mailadres, leeftijd en relatie tot het betrokken kind/jongere"*. Wat betreft de "gegevens over het zorg- en ondersteuningstraject" (artikel 33, §2, 3°), verduidelijkt de aanvrager dat het gaat over de *"aanvangsdatum en stopzettingsdatum van het zorg- en ondersteuningstraject, betrokken persoon of instantie die zorg of ondersteuning biedt²⁷, inhoudelijke verslagen met betrekking tot het zorg- en ondersteuningstraject"*.

38. De Autoriteit neemt akte van deze bijkomende toelichting. De Autoriteit stelt zich echter de vraag of de gegevens 'leeftijd' en 'relatie tot het betrokken kind/jongere' tot de categorie van persoonsgegevens van identificatie- en contactgegevens behoren. Met het oog op de transparantie en voorzienbaarheid ten aanzien van de betrokkenen, verdient het aanbeveling de identificatiegegevens (namelijk naam, voornaam en rijksregisternummer) en de gegevens 'leeftijd' en 'relatie tot het betrokken kind/jongere' in artikel 33 van het ontwerp van decreet te preciseren en om te voorzien in

²⁶ De Autoriteit wijst erop dat de verwerking van het Rijksregisternummer strikt geregeld wordt door artikel 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen. Het gebruik van het Rijksregisternummer is niet toegelaten zonder voorafgaandelijke machtiging, hetzij door de minister van Binnenlandse Zaken, hetzij door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie. De Autoriteit herinnert er in dit verband aan dat unieke identificatienummers een bijzondere bescherming genieten. Artikel 87 AVG voorziet dat de lidstaten die een nationaal identificatienummer vaststellen, er moeten over waken dat dit alleen wordt gebruikt met passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkene.

²⁷ De Autoriteit bemerkt dat er bijgevolg ook gegevens worden verwerkt van bijvoorbeeld zorgverleners, jeugdhulpverleners, jongerenwerkers, ... De Autoriteit merkt op dat deze categorie van betrokkenen, wiens persoonsgegevens zullen worden verwerkt, nog niet werd vermeld in de Memorie van Toelichting noch in het ontwerp van decreet. Artikel 33, §2, tweede lid van het ontwerp van decreet bepaalt namelijk enkel de volgende categorieën van betrokkenen: *"De personen van wie de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, kunnen worden verwerkt, zijn aanstaande ouders, kinderen, jongeren, hun gezin en context."* Dit dient te worden verduidelijkt.

een nadere beschrijving van het doel waarvoor het Rijkregisternummer zal worden gebruikt (gebeurlijk in de Memorie van Toelichting).

39. **Ten derde**, herneemt de Autoriteit dat –zoals reeds hiervoor aangehaald bij de voorafgaande opmerkingen– niet wordt gepreciseerd welke (categorieën van) persoonsgegevens van welke (categorieën van) betrokkenen zullen worden verwerkt en voor welke doeleinden. De diverse bepalingen onder Hoofdstuk 7 bevatten een opsomming van elk van de wezenlijke elementen van de diverse verwerkingen van persoonsgegevens waartoe de toepassing van het decreet aanleiding kan geven, doch zonder deze aan elkaar te linken en te preciseren welke elementen van toepassing zijn op welke verwerkingsactiviteit.

40. Bijgevolg kunnen de door het voorontwerp omkaderde verwerkingen van persoonsgegevens niet als voldoende voorzienbaar worden beschouwd ten aanzien van de betrokkenen. In het voorontwerp wordt bijvoorbeeld niet duidelijk onderscheiden welke van de opgesomde persoonsgegevens worden geregistreerd van de aanstaande ouders, of jongeren, of kinderen, of hun gezin en context in welk "eigen dossier" of welke persoonsgegevens van welke betrokkene(n) worden gedeeld met welke actor in welke vorm.

41. De stellers van het ontwerp van decreet hebben de volgende keuze:

- ofwel herschrijven ze deze bepaling door de categorieën van betrokkenen én de categorieën van persoonsgegevens die worden verwerkt uitdrukkelijk te koppelen aan de concrete taak van algemeen belang/doelstelling waarvoor de verwerking van geïdentificeerde categorieën van gegevens noodzakelijk is en er daarbij voor te zorgen dat het aantal betrokkenen tot een minimum wordt beperkt;
- ofwel schrappen ze deze bepaling, met dien verstande dat de bepalingen van het ontwerp van decreet die de voorwaarden voor de uitvoering van de taken van algemeen belang bepalen, de nodige voorspelbaarheid moeten bieden met betrekking tot de categorieën van betrokkenen én de categorieën van te verwerken gegevens.

D. Bewaartermijn van de persoonsgegevens

42. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

43. Artikel 33, § 5, van het ontwerp van decreet stipuleert: "*De persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 2, worden niet langer bewaard dan noodzakelijk is voor het doeleinde van de gegevensverwerking, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, en worden gewist of vernietigd zodra de*

bewaring niet langer noodzakelijk is voor het doeleinde van de gegevensverwerking, vermeld in paragraaf 2, eerste lid.

De persoonsgegevens worden maximaal bewaard tot de betrokkene de leeftijd van vijftig jaar heeft bereikt. Bij het afsluiten van het dossier wordt de betrokkene op de hoogte gebracht van de voormelde maximale bewaartermijn."

44. **Ten eerste**, een bepaling die stelt dat persoonsgegevens "*niet langer te bewaren dan noodzakelijk*", parafraseert enkel het principe van 'opslagbeperking' zoals dit voortvloeit uit artikel 5.1, e) van de AVG. Ze biedt geen juridische meerwaarde en wordt beter geschrapt.

45. **Ten tweede**, merkt de Autoriteit op dat het tweede lid van deze bepaling onduidelijkheid kan scheppen voor de betrokken personen.

Na bevraging van de aanvrager omtrent de bewaartermijn, wordt het volgende verduidelijkt: "*Deze termijn [namelijk de bewaring van persoonsgegevens tot de betrokkene de leeftijd van vijftig jaar heeft bereikt] geldt enkel voor de betrokken kinderen en jongeren waarvan de persoonsgegevens worden verwerkt.*" De aanvrager licht tevens toe dat de bewaartermijn wat betreft de gegevens van de aanstaande ouders, het gezin en context wordt gekoppeld aan het dossier van het kind of jongere: "*We koppelen hier dan dezelfde bewaartermijn aan als tot wanneer het betrokken kind of jongere de leeftijd van vijftig jaar bereikt heeft. De bewaartermijn – tot 35 jaar – sluit aan bij de bewaartermijn die nu al gehanteerd wordt voor dossier van voorzieningen jeugdhulp, maar ook voor dossiers bij de toegangspoort, sociale dienst en het ondersteuningscentrum jeugdzorg.*" De Autoriteit neemt hier akte van. Dit essentieel element dient niettemin op afdoende duidelijke wijze te blijken uit de Memorie van Toelichting bij het voorontwerp, dan wel uit de formele wettelijke norm. Deze bewaartermijn roept geen verdere vragen op.

E. Verwerkingsverantwoordelijken

46. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

47. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

48. Artikel 33, §4, van het ontwerp van decreet preciseert terzake het volgende: *"De actoren binnen het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid treden elk individueel op als verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 2."*

49. De Autoriteit neemt akte van voormelde aanduiding. Ze roept geen bijzondere bedenkingen op.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

is van oordeel dat volgende aanpassingen zich opdringen in het ontwerp van decreet:

- Verduidelijking rechtsgrond voor de verwerking van gezondheidsgegevens (zie randnr. 14);
- Schrapping verwijzing naar artikel 10 wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (zie randnr. 16);
- Uitdrukkelijke precisering onder welke voorwaarden, welke persoonsgegevens, in welke vorm, tussen welke instanties, ter verwezenlijking van (welke van) hun taken van algemeen belang, kunnen worden gedeeld (zie randnr. 34);
- Verduidelijking (gebeurlijk in de Memorie van toelichting) bij de zeer ruim en weinig precies beschreven gegevenscategorieën: identificatie- en contactgegevens, gegevens over het zorg- en ondersteuningstraject (zie randnrs. 37 en 38);
- Herschrijving of schrapping van de bepaling waarin alle categorieën van betrokkenen en alle categorieën van te verwerken persoonsgegevens ongenueanceerd worden opgesomd (zie randnr. 41);
- Schrapping van artikel 33, §5, eerste lid bij gebrek aan juridische meerwaarde (zie randnr. 44);
- Verduidelijking van de maximale bewaartermijn(en) voor alle categorieën van betrokkenen of criteria die toelaten deze te berekenen (zie randnr. 45);

Voor het Kenniscentrum,
Cédrine Morlière, Directeur

